

Турчак В.В., кандидат економічних наук,
доцент кафедри бізнесу і права

Вінницький інститут Університету «Україна»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2557-2534>

Жукова О.А., старший викладач кафедри
бізнесу і права

Вінницький інститут Університету «Україна»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8751-5071>

Селіванов О.О., магістрант 2-го року

підготовки спеціальності «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Миколаївський міжрегіональний інститут
розвитку людини Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2024-29-3>

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ЯК СКЛАДОВА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

MANAGEMENT OF CURRENT ASSETS AS A COMPONENT OF BUSINESS ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Анотація. В статті зазначено важливість управління оборотними активами як складової стратегії розвитку підприємства. Досліджено підходи щодо сутності управління оборотними активами підприємства. Охарактеризовано основні напрями та методи управління оборотним капіталом. Обґрунтовано необхідність систематичного моніторингу ефективності управління оборотними активами та адаптації даного процесу відповідно до змін в економічному середовищі.

Ключові слова: оборотні активи, ділова активність, фінансова стійкість, управління оборотними активами.

Abstract. The article states the importance of managing current assets as a component of the company's development strategy. Approaches to the essence of managing the company's current assets have been studied. The main directions and methods of working capital management are characterized. The necessity of systematic monitoring of the effectiveness of management of current assets and adaptation of this process in accordance with changes in the economic environment is substantiated.

Keywords: current assets, business activity, financial stability, management of current assets.

Постановка проблеми. В умовах нестабільної економічної ситуації та кризових явищ першочергове завдання, яке стоїть перед керівниками сучасних підприємств, є застосування комплексу заходів, щодо забезпечення фінансової стійкості,

конкурентоспроможності яка досягається за рахунок підвищення рівня ділової активності суб'єкта господарювання, а саме ефективного управління оборотними активами підприємства.

Отже, управління оборотними активами в сучасних умовах господарювання є вирішальним фактором успішності та важливим важелем при прийнятті управлінських рішень при формуванні стратегії функціонування підприємства.

Відповідно, оцінка та аналіз управління оборотними активами підприємства є актуальною задачею системи функціонування суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням управління оборотними активами на підприємстві займалися такі вітчизняні вчені, як І.О. Бланк, О.С. Бондаренко, Г.В. Брушко, С.В. Калабухова, А.М.Ковалева, М.Р. Ковбасюк, І.Д. Лученок, Е.С. Стоянова Д.Л. Яшук, В.І. Чобіток, К.С. Пятилокотова та ін. Проте, система управління оборотним капіталом підприємства вимагає постійного удосконалення та визначення її функцій з позиції адаптації до кризових ситуацій сучасного стану економіки України в умовах повномасштабного вторгнення рф.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є теоретико-методичні підходи щодо управління оборотними активами на підприємстві в умовах кризових явищ.

Об'єктом дослідження є процес управління оборотними активами підприємства. Предметом дослідження виступають методи та засоби ефективного управління ліквідною частиною майна з метою їх ефективного використання на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Управління оборотними активами (УОА) є важливою частиною фінансового управління в будь-якому бізнесі. Оборотні активи включають кошти, які призначені для забезпечення поточної діяльності компанії і можуть швидко перетворюватися на готівку або інші засоби.

Основні аспекти управління оборотними активами включають[1 - 6]:

1. Запаси: Ефективне управління рівнем запасів, щоб уникнути надмірного або недостатнього запасу товарів.

2. Дебіторська заборгованість: Контроль за рівнем дебіторської заборгованості, щоб уникнути затримок у внесенні оплати від клієнтів.

3. Готівка та еквіваленти готівки: Ефективне управління готівкою для забезпечення нормального функціонування платіжних обов'язків.

4. Кредиторська заборгованість: Оптимізація взаємовідносин із постачальниками, забезпечення своєчасної оплати рахунків.

5. Цикл обороту коштів: Мінімізація часу, який потрібен для перетворення оборотних активів на готівку.

Ефективне управління оборотними активами дозволяє компанії забезпечити нормальну фінансову стабільність та готовність до змін в економічному середовищі.

В науково-економічних виданнях розглядаються різноманітні підходи тлумачення «управління оборотними активами».

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО, оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [4].

Бланк І.А. зазначає що управління оборотними активами це формування необхідного обсягу й складу оборотних активів, раціоналізації й оптимізації структури джерел їхнього фінансування[1, 2, 5, 6]. Такої самої думки дотримується і Поддєрьогін А.М. та Ковальов В.В.

Управління оборотними активами за окремими напрямками, такими як управління запасами; управління дебіторською заборгованістю; управління грошовими коштами та поточними фінансовими інвестиціями у своїх працях зазначають Бондаренко О.С., Кірейцев Г.Г., Савчук В.А..

Як систему цілеспрямованих та узгоджених взаємозв'язків між суб'єктом та об'єктом управління, з застосуванням комплексу методів, засобів й інструментів дослідження, взаємопов'язаних процесів формування та використання оборотних активів і джерел їх фінансування за обсягом, складом, структурою за умови врахування внутрішніх та зовнішніх загроз і з метою підвищення рівня фінансової стійкості розглядають такі науковці як Баранова В.Г., Скворцова А.В. та Швець Ю.О., Філатова З.В. та Ротанова А.Г..

Узагальнюючи визначення, наведені вище, під управлінням оборотними активами слід розуміти поняття, що характеризує процес впливу на обсяг і структуру оборотних активів, а також джерел їх формування з метою підвищення ефективності їх використання.

Управління оборотними активами (УОА) на підприємстві – це стратегічний підхід до керування поточними активами, які швидко перетворюються на готівку або інші засоби. Оборотні активи включають грошові кошти, запаси, дебіторську заборгованість та інші активи, які можуть бути конвертовані в гроші протягом короткого періоду, зазвичай протягом одного року. Виходячи з вище зазначеного, ефективність управління оборотним капіталом здійснює вплив на процес виробництва та реалізації продукції, на такі фінансові показники фінансової стійкості та ділової активності підприємства.

Управління оборотними активами є системою яка формується з сукупності відокремлених, але пов'язаних між собою елементів, що забезпечують цілеспрямований вплив на об'єкт управління, шляхом реалізації функцій управління через використання сформованих методів, засобів, механізмів і фінансово-економічних інструментів за умови врахування внутрішніх та зовнішніх загроз та з метою забезпечення належного рівня фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності підприємства [3, с. 34].

Існує кілька методів та стратегій управління оборотними активами на підприємстві, які допомагають оптимізувати використання ресурсів та забезпечують ефективність фінансового управління[2, 3, 5]. Деякі з них наведено у табл. 1.

Методи та стратегії управління оборотними активами

Метод	Характеристика
Коефіцієнтний метод	це метод, за допомогою якого розраховують показники, що характеризують стан оборотного капіталу, а також стан джерел формування оборотного капіталу та ефективність його використання.
Метод ABC	Цей метод допомагає управлінцям приділяти увагу та ресурси тим об'єктам, які мають найбільший вплив на бізнес, що сприяє ефективному управлінню оборотними активами та робочим капіталом за рахунок їх поділу на три групи.
Модель ЕОQ (економічний розмір замовлення)	Цей метод визначає оптимальний розмір замовлення для запасів, щоб мінімізувати витрати на утримання запасів та замовлення.
Метод JIT (Just-in-Time)	Цей підхід передбачає отримання матеріалів, виробництво та постачання продукції лише в той момент, коли це є необхідним, мінімізуючи тим самим оборотні активи, пов'язані з запасами.
Управління кредиторською заборгованістю	Визначення оптимальних строків платежу постачальникам, щоб забезпечити максимальний період кредиту та покращити робочий капітал.
Автоматизація процесів:	Використання інформаційних технологій для автоматизації процесів управління оборотними активами, щоб забезпечити точність та ефективність.
Управління дебіторською заборгованістю	Здійснення стратегій для прискорення оплати від клієнтів та зменшення строків кредиту.
Прогнозування попиту	Використання методів прогнозування для передбачення обсягів продажів і, відповідно, оптимізації рівня запасів.
Контроль за оборотністю запасів	Спостереження та аналіз оборотності запасів для максимізації їх використання та мінімізації затрат.
Управління готівкою:	Забезпечення ефективного управління готівкою для запобігання затримкам у виконанні фінансових зобов'язань.

Ці методи можуть бути використані окремо або в поєднанні, в залежності від конкретних умов та потреб підприємства. Ефективне управління оборотними активами допомагає забезпечити стабільність фінансів та гнучкість у відповіді на зміни в економічному середовищі.

Висновки. Отже, управління оборотними активами є важливою складовою як тактичного так стратегічного управління підприємством, спрямованого на досягнення стабільності, ефективності та забезпечення конкурентоспроможності на ринку. Цей процес вимагає систематичного аналізу, моніторингу та адаптації відповідно до змін в економічному середовищі. Важливими аспектами на які необхідно звернути увагу є:

- Оптимізація робочого капіталу;
- Стратегії управління запасами;
- Моніторинг і аналіз показників оборотності;
- Управління ризиками;

• Комунікація із зацікавленими сторонами (клієнтами, постачальниками та іншими зацікавленими сторонами).

Список використаних джерел

1. Дехтяр Н.А., Дейнека О.В., Черноус Т.М. Управління оборотними активами підприємства. *Економіка та суспільство*. Вип. № 8. 2017. С. 572-578. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/97.pdf
2. Гаватюк Л.С., Пілат А.К. Удосконалення механізму управління оборотними активами як умова ефективного функціонування. *Вісник Хмельницького національного університету* 2022. № 1. С. 189-194.
3. Баранова В.Г., Гоцуляк С.М. Теоретичні засади управління оборотним капіталом. *Одеський вісник соціально-економічних досліджень*. 2008. № 30. С. 32-36.
4. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja>
5. Ткаченко М.І., Жукова О.А., Озоліна А.О. Щодо оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2020. №2. С.45-51 URL: http://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2020.pdf
6. Жукова О.А. Головчак О.Ф. Аналіз ділової активності підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2017. № 2. С. 67-70. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2017/2/ZHukova_Golovchak.pdf

Чеснік Н.М., кандидат економічних наук,
викладач економіки та менеджменту

ВСП «Вінницький фаховий коледж НУХТ»,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6576-1642>

Каташев Д., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Менеджмент»

Вінницький інститут Університету Україна

Килимнюк П., магістрант 2-го року

підготовки, спеціальність «Менеджмент»

Вінницький інститут Університету Україна

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2024-29-4>

**ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ІМІДЖ ПІДПРИЄМСТВА:
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА**

**HUMAN CAPITAL AND ENTERPRISE IMAGE: INTERCONNECTION
AND IMPACT ON ENTERPRISE EFFICIENCY**

Анотація. У статті охарактеризовано поняття людський капітал та імідж підприємства. Описано взаємозв'язок між людським капіталом та іміджем